

megnyilt s kitűnően
 uri panzio
 tásokkal, ezidén már
 n megnyilik.

nek külön étterem.
 al szolgál, előjegy-
 rabbiné, Diciosan-

on 4-19

bank Rt.

Marosvásárhelyen.
 pénztár r.-t. Tor-
 helymegyei Taka-
 Hítel r.-t. Szász-
 gez. Engedélye-

ég azonnalra kisebb
 tort keres. Ajánlatok
 és eddigi pályafutás

elita hitközség
 teni (Aradmegye)

g 500 L.

önyök
 ccók

férfi- és
 háza,
 i 14.

74.
 oly Fiai
 gyárosok
 EG. MARIA 15.
 Telefon 6-49.

tt kenderek
 lárúk
 elek
 rek
 entes ponyvák

Szerkesztőség, kiadó-
 hivatal és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
 L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon:

Szerk. és kiadóhivatal
 9-77

Zs. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályá-
 sávaron és vidéken 5 lej
 Bukarestben is 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETESI ARAK

Romániában

Egy évre — — — 1150
 Félévre — — — 600
 Negyedévre — — 320
 Egy hónapra — — 110

*

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40—
 Egyes szám — — 3—

1927 június 9 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 126 szám

5687 Sziván 9

A liberálisok biztosan számitanak a választásokon való győzelemre

Bratianu Ionel bizonyosra veszi a többséget, Maniu Gyula a választások szabadságában bizik. A hárommilliárd és a nyolcvanhárommillió lej története. A néppárt az ország megmentője akar lenni

(Bucuresti-Bukarest, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) „A mustból, amely forrt, Stirbey-féle bor lett” — ezzel az új szállóigével jellemzik Bukarestben a politikai élet drámai sorsfordulatát. A bukaresti lapok azonban ma már nyíltan hangot adnak ama véleményüknek, épen a tizenkettedik órában történt, hogy a „Must, amely forr” (ez Goga nagy port felvert könyvének címe) szelid Stirbey-féle borbán állapodott meg, mert ha még tovább hagyják forni a mustot, úgy könnyen diktaturává érett volna meg.

Averescu cáfolja a vádakat

Az összes bukaresti lapok nyíltan azzal vádolják meg a volt Averescu-kormányt, hogy Primo de Riviera babéjaira pályáztak és román pünkösöd másodnapjára államcsinyt készítettek elő.

Az „Adeverul” célzást tesz egy bizonyos körre, amelyet a volt kormány uralmának utolsó hetében bocsátott ki. A lap sze-

rint az illetékesek szombatán délután szereztek értesülést erről a körrendeletéről, amely a csendőröknek szólt és a körrendelet tartalma megerősítette bennük azt a gyanút, amit az Averescu-kormányval szemben tápláltak.

Averescu tábornok a néppárt hivatalos lapjában, az „Indreptarea”-ban erősen szembe száll ezekkel a vádakkal. Érdekes nyilatkozatában azonban ő is célzást tesz arra, hogy ha akart volna, tudott volna rosszat tenni az országnak.

— Diktatorikus törekvésekkel gyanúsítanak meg — mondta — és azt állítják, hogy államcsinyt szerveztem meg. De az embereket multjuk szerint kell megítélni és nálam senki sem fog felfedezni olyan gondolatot vagy szándékot, hogy diktátor akarnék lenni. Ha büszkélkedhetem valamivel, akkor ez nem az a jó, amit az országnak tettem, hanem büszke lehetek arra a rosszra, amit tettem volna, de nem tettem.

A liberális párt visszaköveteli a hatalmat

Érdekes fejleménye a válságnak az az értekezlet, amelyet ma délelőtt a liberális párt volt miniszterei, képviselőtagjai és megyei szervezetek elnökei Bratianu Ionel elnökletével a liberális körben tartottak. Bratianu Ionel bizalmát fejezte ki a választások kiírása miatt és meg van győződve, hogy a liberálisok elnyerik a többséget, mert arra nem nekik, hanem az országnak van szüksége. A liberális párt csak törvényes eszközöket fog igénybe venni és elkerül mindent, ami ellenmondásban áll a párt szellemével és azzal, ami a párt lenni akar, nemesak Románia kormányzó pártja, hanem a holnap kormányzó pártja.

— Megtörtént nehányszor, — mondotta Bratianu — hogy lemondunk a kormányzásról az önk helyeslésével, de még sohasem történt meg, hogy követeltük volna a hatalmat és azt ne sikerült volna megszerezni. Most újból visszakövetjük azt.

Az „Adeverul” kommentálja Bratianu kijelentéseit és kifejti, hogy a liberálisoknak joguk van a hatalmat az országtól kérni, más értelmet azonban kijelentéseiknek nem lehet tulajdonítani.

Hova fordították az utolsó órában kiutalt 3 milliárdot

A kormányválság egyik legnagyobb szenzációja az az óriási botrány, amelyet — amint azt már az Uj Kelet tegnap jelentette, — az Averescu-kormány utolsó percében eszközölt fantasztikus kiutalásai robbantottak ki. Az összes fővárosi lapok a legnagyobb felháborodással írják a hárommilliárd lej kitévő költségvetési fölöslegnek lelkiismeretlen és felelőtlen elpocsékolásáról és valamennyi lap követeli, hogy parlamenti vizsgálóbizottságot delegáljon majd az új törvényhozótestület e nagyszabású panama részleteinek kiderítésére, a bűnösöket pedig a miniszteri felelősségre szóló törvény rendelkezései alapján vonják felelősségre.

„Szétosztják” a költségvetési felesleget

Az „Universul”, amely tudvalevőleg az új igazságügyminiszternek, Stelian Popescu-nak tulajdonosa, mai számában részletes kimutatást közöl arról, hogy milyen címeken történt meg a hárommilliárd lej „szétosztása”. A kiutalásokon szereplő rendeltetési célok tulságosan általánosan vannak megfogalmazva ahhoz, mint sem hogy e kiutalások tényleges hova fordítását ellenőrizni lehetne. Az „Universul” szerint az 1926. évi budget az 1926. évre 2,800,669,998 inkasszó-fölösleget mutat ki. A június 5-ikén megjelenő Monitorul Oficial egy június 3-ikáról, péntekről, (tehát az Averescu-rezsim utolsó előtti napjáról) keltezett dekrétumot közöl,

amely a következőképpen intézkedik a költségvetési felesleg felosztásáról:

828 millió a pénzügyminisztériumnak, 476 millió kétszáz ezer lej a hadügyminisztériumnak, 740 millió ötszáz ezer lej a közlekedésügyi minisztériumnak, 200 millió lej a közoktatásügyi minisztériumnak, 250 millió lej a belügyminisztériumnak, 148 millió lej a közmunkaügyi minisztériumnak, 20 millió lej a kultuszminisztériumnak, 20 millió lej az igazságügyi minisztériumnak, 50 millió lej a földművelésügyi minisztériumnak, 10 millió lej az iparügyi minisztériumnak, 20 millió lej a közlekedésügyi minisztériumnak.

Amint az „Universul” írja, a dekretum nem

Nyolcvankétfélmillió lejt vettek fel előlegképen a képviselők és szenátorok

A közpénzek hallatlanul könnyelmű elszórásához tartozik az is, hogy június elsején Averescu tábornok kérésére a minisztertanács 82 millió lej rendkívüli hitelt engedélyezett a képviselők és szenátorok napidijainak és egyéb illetékeinek az egész 1927. évre való kifizetésére. A „Monitorul Oficial” június 1-iki száma közli a nagylelkű ajándékról szóló rendeletet, amely utasítja a pénzügyminisztériumot, hogy

precizirozza: milyen célra utalta ki a minisztertanács az összegeket, amely ilyenformán szabad prédája volt az illető tárcáknak.

A belügyminisztériumnak kiutalt 250 millió lej mellett a lakonikus megjegyzés áll: az illető tárca kiadásaira...

A legutóbbi kormányválság idején tehát 250 millió lejt bocsátott a belügyminisztérium rendelkezésére, a tag megfogalmazású és sok lehetőséget nyújtó „kiadás” céljaira. A közoktatásügyi minisztérium 200 millió lejt kapott ebben az általános adakozásban és például a kezési célokra, amely összegből 3 millió lej a bacau-i ipariskola, 3 millió lej a kisenevi elemi iskola építésére szolgált.

200 millióból 6 milliót részletez tehát a dekretum. Milyen építkezésekre fordították a többi 194 millió lejt?

Hasonlóképpen szinte feltűnő bőkezűséggel a közlekedésügyi minisztérium számláján 10 millió lejt utaltak ki „egy tengeri kirándulás céljaira” és 16 millió lejt az Imperatul Traian gőzös megmentésére, amely hónapok óta fekszik egy homokszigeten és amely menthetlennek látszik... Vajjon milyen kirándulás lehet az — kérdezi az „Universul” — amely 10 millió lejt emésztene fel az amagy is a közterhek irtózatossága alatt nyugó szerencsétlen otthonülő adóalanyok keserves robottal és nélkülözések árán összeküzdött pénzéből? A listát így lehetne tovább folytatni, minden minisztériumi költségek és kiadások címen vett fel fantasztikusan nagy összegeket, a hadügyminisztérium pedig például 16,800,000 lejt utaltat ki egy tranzakció „előzetes” költségeire, amely tranzakciót a jövőben fogják megkötni a Fokker repülőgéppal... Vajjon mi lehet az „előzetes” költség?

Milliók ajándék

A milliókkal való szédületes iramú hazárdjáték, amely az Averescu-kormány utolsó napjaiban, a politikai események egymásratalululásának forgatagában történt, páratlan visszhangot keltett az egész országban. Ugyancsak az „Universul” értesülései szerint az Averescu-kormány utolsó óráiban

az egyes minisztériumok magasrangú tisztviselői, a miniszterek bizalmasai milliókat kitevő gratifikációkat kaptak,

a minisztériumok pénztáraiban lévő összegeket pedig, amelyek a normális költségek fedezésére szolgálnak, hasonlóképen az utolsó banni felvették. A lap kiemeli, hogy a belügyminisztériumban letétben lévő, a közrend fenntartására rezervált többmillió lejt kitevő alap is eltűnt az Averescu-kormány utolsó óráiban.

Az összes bukaresti sajtóorgánumok — az Averescu-rezsim konszolidációs munkáját sirató néppárti orgánumokat kivéve — erősen hangon követelik, hogy a legszigorúbb vizsgálat induljon meg ebben az ügyben és azokat a minisztereket, akik magáncélokra fordították a felvett összegeket, kiméletlenül büntessék meg.

nyisson 81 millió, 832,630 lej összegű hitelt amelyből:

37 millió lejt 250 szenátor napidijainak (à 1000 lej),

13 millió 753 ezer lejt a szenátorok egyéb illetékeinek és a szenátusi elnök reprezentációs költségeinek,

16 ezer 40 lejt a szenátuson kívül dolgozó bizottságok illetékeinek,

18 millió 200.590 lejt 387 képviselő napi-dijainak (a 1000 lej).

12 millió 864 ezer lejt pedig a képviselői illetékeknek 1927 december 31-ig való folyósítására fordítottak.

A bukaresti lapok kérdik, vajon milyen biztosítéka volt Averescu tábornoknak arra, hogy képviselőit és szenátorait 1927 decemberében is meg fogja illetni a napidíj, amelyet néhány nap előtt emeltek fel bölcselelőrelátással az avereskánus képviselők. Másfél hónap múlva pedig összeül az új parlament, amelynek képviselőit egyszerűen nem lesz honnan fizetnie az államnak. A bukaresti lapok ezért követelik, hogy az illetéktelenül felvett illetékeket és napidíjakat fizessék vissza a feloszlott parlament tagjai, mert nem tűrhető, hogy a közpénzzel ilyen hallatlan garázdálkodás folyjék.

Külön listával indulnak a pártok a választásokra

A pártvezérek lakásain permanens tanácskozásokat folytatnak a választások lefolytatásáról. Konkrét határozatok ezekről a tanácskozásokról nem szivárogtak ki, mindössze annyi derült ki, hogy az összes tárgyalások a szabadválasztás jegyében és reményében folytak és annyi bizonyos, hogy a pártok önálló listával készülnek felvenni a választási küzdelmet. Valószínű azonban, hogy Jorga Argetoianuval fog kollaborálni.

Maniu programot ad

A nemzeti párt magatartásáról és programjáról Maniu Gyula a párt elnöke az alábbi nyilatkozatot tette:

— A nemzeti párt hét év óta küzd, — mondta Maniu Gyula — hogy az ország élére olyan kormányt juttasson, amely a nép szabad akaratának megnyilvánulásán alapszik. Hétévi küzdelem után jutottunk el oda, hogy Öfelsége választókörmányt nevezett ki, amelyben helyet kellett foglalnunk már csak azért is, mert saját elveinkkel és az uralkodó akaratával ellentétbe nem jöhettünk.

— Ha elutasítjuk a kormányban való részvételt, komolytalanná váltunk volna. Mi soha sem folytattunk alkudozásokat miniszteri székekért. Hogy valamelyik pártnak hány tagja til a bársonyszékben, ez az ország sorsára nem bír fontossággal. A szellem és annak ereje a döntő, amely a kormányt áthatja és nem a számszerű képviselet.

— A parlament feloszlata, az új kormány megalakulása és kiáltványa — folytatta — bizonyíték arra, hogy Stirbey herceg komolyan akarja betölteni hivatását és a királyt felségétől kapott megbízását. Minden reményünk meg lehet arra, hogy a választások a legnagyobb rendben és mindennemű erőszakoskodás kizárásával fognak lefolyni. Mi egyedül megyünk be a választási harcba és reméljük, hogy a választási napokat ünnepnapokká fogja varázsolni az a körülmény, hogy hosszú évek óta először fog megnyilatkozni a nép szabad akarat. Ha ez nem történik meg, kijavíthatatlan szerencsétlenséget zudit az országra.

Kavarodás a választási jelvények körül

A választási jelvények körül máris kavardás támadt. Cuza a maga részére akarta megszerezni a két koncentrikus kör jelvényt, azt a jelvényt azonban a kormány Lupunak ítélte. A disszidens cuzisták az eredeti cuzista-párt jelvényét, az egyenes vonalat akarták maguknak megszerezni, a kormány azonban nem döntött addig, míg Cuza igényéről le nem mond.

Az Averescu-párt tegnap értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy a választásokon ugyanazzal a listával vesznek részt, mint a legtöbb országos választásokon. A fővárosi lapok ugyan valószínűtlennek tartják, hogy a régi listákat sikerülni fog összeállítani, mert mire választásokra kerül majd a sor, a legtöbb tavalyi képviselőjelölt már a nagyobb esélyeket jelentő pártokban fog elhelyezkedni.

Averescu akarja megmenteni az országot

A volt kormány tagjai megbeszélést tartottak az Athene Palace-ban. Coanda volt szenátuselnök hódolatát fejezte ki Averescu iránt, a

fegyelmezett párt létesítése miatt és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy Averescu ma sokkal szükségesebb az országra nézve, mint valaha, mivel a körülmények rendkívül súlyosnak ígérkeznek. Azután Averescu beszélt, aki köszönetet mondott volt miniszter-

társai támogatásáért és a következőket mondotta: „Igen komoly események állanak előttünk, szükséges, hogy pártunk olyan erős maradjon, mint eddig, mert az ország még appellálni fog rá és gondoljanak arra, hogy ez a párt lesz az ország megmentője“.

Halló India... itt Vilma királynő

(Hága, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.)
Valamikor esztendőket kellett ahhoz, hogy a tengeri hajósok egy másik földrészt elérjenek s hetek, hónapok, hogy az ember Kolozsávról Bécsbe érjen. S mennyi türelemre volt öseinknek szüksége, hogy mértföldekre fekvő messze városoknak nekivágnon. A vasut, autót, motorkerékpár feltalálásával az ember mind rohamosabban érthette el uticélját, de ennek a rohanásnak drága ára van. Az örökös száguldás idegeinkbe vésődött és valahogy azt érezhetjük, hogy egyre türelmetlenebbé lettünk s egyre még erősebben, még vadabban akarunk száguldani... Lehetetlen, hogy az az utas, amely aeroplanon teszi meg az utat Budapesttől Bécsig, nem szeretne már a felszálláskor Bécsben leszállni, annyira messze tűnik neki még ez az út is... Lindberg átrepülte az óceánt harmincegynéhány óra alatt s ha gyorsasági rekordot nem is állított fel, de megteremtette az emberi rohanás rekordját. Mig egyrészt az emberi lehetőséggel elérhető távolságok kisebbeknek a levegő hőseinek jóvoltából, addig más oldalról ugyanily lázas erőfeszítés folyik a nagy távolságoknak emberi hanggal való összekötésére. Az aeroplán és rádió modern korszakunk két uralkodó tényezője parallel fejlődik s hűségesen szolgáljuk az ember rohanási vágyát.

(Hágai hangversenyek a gyarmatokon)

De míg a repülés technikája fokozatosan érte el azt a magaslatot, amelyen van, addig a rádió szinte hónapok alatt kápráztat el bennünket a legfényesebb lehetőségekkel. Ezen a téren az Eindhovenben (Hollandia) székelő Philips rádiókellékek gyára érte el a legjobb eredményeket. Alig rövid ideje annak, hogy az eindhoveni gyár leadóállomása rövid hullámhosszal tisztán hallható hangversenyeket tudott továbbítani Hollandia keleti és nyugati gyarmataira, ma már arról értesülünk, hogy a batáviai (Java sziget fővárosa) és a hágai postaigazgató rádió-telefonbeszélgetést folytattak, s ez a beszélgetés annyira sikerült, hogy a legmesszebbben eredményekkel kecsegtet. A holland közönség roppant izgatottan fogadta ezt a legújabb eseményt, hiszen majdnem minden holland családnak van hozzátartozója a távoli gyarmatokon, akikkel csak a hosszú szolgálati évek letele után válthat hangot, akkor, amikor a rég várt szabadságot megkapja végre anyaföldje meglátogatására. A postaigazgatóság türelemre inti a nagyközönséget és — a kísérletezések folynak tovább. Röviddel ezelőtt dr. B. van der Pol, az eindhoveni Philips-gyárak rádió-osztályának vezérigazgatója nyilatkozatot adott a sajtónak arról és valóban történelmi eseményről, ahogyan Hollandia gyarmatai között a rádió-telefon összeköttetés létrejött.

(Egy kétszázötven kilowattos leadóállomás)

Hosszu hónapok óta az volt a meggyőződés, hogy azok a rádió-lámpák, amelyek a felvevő és leadóállomásoknál használatosak, nem alkalmasak arra, hogy velük új irányban való kísérletezéseket tehessenek. A legnagyobb szakértőktől kezdve, egészen a laikusokig, mindenki szentül meg lehetett győződve arról, hogy hátra van egy mód, amikor a rádió-telefonálás is lehetségessé válik, ezért a rádió-lámpák nagyobb tökélyre való emelése volt a legelső kitűzött cél. Egy 250 kilowattos leadókészülék építettek, amelynek segítségével a nagy leadó-lámpák tulajdonságait kutatták. A legsajátosabb, hogy míg a többi leadókészülék, akár rövid, akár hosszú hullámhosszal dolgoztak, a világűrben való hullámzásuk előidézésével kellemetlen zavarokkal fűszerezve érkeztek a felvevőhöz, addig az új készülék ezeket a fölösleges hangokat kiküszöbölte oly módon, hogy a hanghullámok kisugározását megakadályozta.

Közben a Philips-gyárak laboratóriuma természetesen a felvevő lámpák tökéletesítését is előbbre vitte s minden igyekezettel azon vannak, hogy a felfogott hullámok meánál természetesebbek és

zavarmentesebbek legyenek. Numans mérnök egy olyan készüléket szerkesztett, amely forintnagyságu kvarckristállyal 180 méteres hullámhosszat idézett elő, ami azonban nem lenne oly nagy eredmény, ha a kvarckristály által létrejött hullámzások nem tennék meg azt a szolgálatot is, hogy a többi, sok száz leadóállomás hullámhosszaival nem jönnek komplexumba.

(Tizenötezer kilométeren keresztül)

Ez év márciusában történtek először próbák, hogy hangokat adjanak le a keletindiai gyarmatokra s a történelmi tényekhez tartozik, hogy legelőször Dr. Balthazar van der Pol mérnök hangját hallották közel tizenötezer kilométeres távolságból. Az az öröm, amely sok száz ezer emberen urrá lett, le sem írható. Kelet és Nyugat-India számos városából érkeztek, táviratok amelyek arról értesítették a Philips gyárat, hogy a Hilversumi leadóállomás koncertjeit igen tisztán hallották sok ezer kilométer távolságban.

A koncertek Indiába való továbbításának ünnepélyes, hivatalos megnyitása természetesen nem késztetett tovább s ezt a funkciót Kan miniszter végezte. Utána A. F. Philips, Philips-gyárak vezetőigazgatója intézett egy pár szót a gyarmatok lakóihoz. A hivatalos megnyitás minden tekintetben méltó volt a nagyfontosságú eseményhez, mert a legelső, rövid-hullámhosszal továbbított koncertet a híres Mengelberg zenekara játszotta. A kormány elejétől fogva nagy figyelemmel kísérte a rádió-telefon kísérletezéseket s úgy erkölcsileg, mint anyagilag a legmesszebbmenő támogatást biztosította a gyár számára. Lázás készülődés folyik most Hollandia és gyarmatainak minden főpostáján s a jelek szerint nem messze az az idő, amikor a házi telefonunkon keresztül Indiát ép oly könnyűszerrel kaphatjuk majd meg, mint a kontinens bármely városát.

(Halló... itt Vilma királynő)

Az Angliában levő Marconi-gyárakban is folytatnak kísérleteket ezen a téren, de még nem jutottak oly messzire, mint az eindhoveni Philips-gyárak s így az angol kormány — leaast, but not last — a Philipsleadot vette igénybe, hogy az elő- és hátsó-indiai gyarmataival és Ausztráliával az összeköttetést felvegye. Ezt persze roppant restellik Nagybritániában.

Csütörtökön, június elsején a Mengelberg zenekara a Beethoven IX. szimfóniáját továbbította a távoli gyarmatokra s nem egy tisztviselő érezte magát édes szülőföldjén s a tropikus gyarmatokon a szeretet anyaoszrag levegőjét vélték érezni. Május 31-én és június 1-én Vilma királynő Eindhovenben volt Juliana trónörökösével, hogy egy pár szót a nyugati, illetve a keleti gyarmatok kormányzóival válthasson. Milyen lélekelmelő érzés foghatta el a kormányzó urakat, amikor feljűk hangzott tizenötezer kilométerről: Halló India... Itt Vilma királynő.
Pollák Rudolf

Szombaton megnyilik az

OPERA
filmszínház

a Román Nemzeti Színházban
nagy diszlocadás keretében.

Csak szenzációs nagy filmek
kerülnek előadásra az ország
legelegánsabb és legszebb mozgóházában

Dempsey, az ei
boxbajnok, minékül
igen nagy ur volt.

egy divatárkeresked
ezen az alapon: Jac
magát a divatárker
amint épen aláírassa
cég ezzel az alírássa
Dempsey, a box vil
cégnél vásárolja hol

Ennek ellenében
készt neki s feleségé

A fényképet elke
Ellenben annál a
fölvételt megcsinálta
rendelt egy fotografi
vétel után a szalon
totta kodakját, miko
készült. Gondolta, h
gyet út.

Dempsey ezt ész
három ruhát rendelt
is. Mikor aztán a
küldötte a számlát.
zetni, kijelentvén, h
kötött szerződést. Eg
a németek kicsinyes
— amint állította —
font sterlinget fizet
Ez évekkel ezel
sokkal ócsább.

Baizacné hűség
lomban nagy föltüné
zése, aki megírta, h
az urát betegsége ala
sen esalta, viszonyt
híres történelmi festő

Most Gaston Prin
nének s adatok alap
zacné hű volt az ura

A hűség vagy a
ben: magánügy. Az
Ott századok multán
a költő, az író mily
élete párjával.

Balzacné irodalm
Madame Hanska Bal
lában nem ismerte, u

Csak később, 1851-b
megjelent a műterem
tészettek neki, hogy
le. A festő szivesen
az 1852-iki kiállítás
Csak ebben az időbe
mely 1882-ig tartott

A védőcikk írója,
— Gigouxról egy
nem festette le soha

válaszolta — mert n
Balzac Passyban do
Csak egyszer láttam
zacnéit is csak azután
férje meghalt...

Gigoux és Balzac
ságot, mert az as
névéhez.

A hal. Egy philo
őreg amerikai az alá
meséli el barátjának

— Fiatalkoromban
alkalmazottja voltam
egy lányba, hamar
Ugy terveztük, hog
egybe is kelünk. I

Olcsóbban

vás

„AU PR

(vol

divatár

Mátyás király-
tér 28. szám. C

mert az összes
szövet és mosó á

lészállítások. Napo

Olcsón szépen, gyorsan, vegyileg **fest** tisztít **Cink Claj**

INNEN-ONNAN

Dempsey, az eieven reklám. Dempsey, a boxbajnok, minkelette legyőzte volna Tunney, igen nagy ur volt. Berlini látogatása idején egy divatárkereskedés szerződést kötött vele ezen az alapon: Jack Dempsey lefényképezte magát a divatárkereskedés egyik szalonjában, amint éppen szövetet választ a fényképet a cég ezzel az aláírással hozza forgalomba: „Jack Dempsey, a box világbajnok kizárólag az X. Y. cégnél vásárolja holmijait”.

Ennek ellenében a cég három öltözet ruhát készít neki s feleségének három estélyi toalettet. A fényképet elkészítették.

Ellenben annál a fényképésznél, aki ezt a fölvetelt megcsinálta, egy angol ügyrökség is rendelt egy fotografiát. Így a fényképész a fölvetel után a szalonban megegyeztet elkartantotta kodakját, mikor a boxbajnok már menni készült. Gondolta, hogy egy csapásra két legyet üt.

Dempsey ezt észrevette. Nyomban másik három ruhát rendelt magának is, feleségének is. Mikor aztán a cég ezért a hat ruháért elküldte a számlát, a boxbajnok nem akart fizetni, kijelentvén, hogy ő csak egy fényképre kötött szerződést. Egyébként igen csodálkozott a németek kicsinyességén, holott Londonban — amint állította — egyetlen fényképért 1000 font sterlinget fizetnek az angol cégek.

Ez évekkel ezelőtt történt, ma nyilván sokkal olcsóbb.

Balzacné hűsége. Annak idején az irodalomban nagy föltűnést keltett Mirbeau leleplezése, aki megírta, hogy Hanska, Balzac felesége az urát betegsége alatt, halála előtt rendszeresen csalta, viszonyt folytatott Cigoux-val, a híres történelmi festővel.

Most Gaston Prinét védelmére kel Balzacnének s adatok alapján kimutatja, hogy Balzacné hű volt az urához.

A hűség vagy a hűtlenség a polgári életben: magánügy. Az irodalomban nincs így. Ott századok múltán is vitatkoznak arról, hogy a költő, az író milyen viszonyban élt egykori élete párjával.

Balzacné irodalmi lovagja kiemeli, hogy Madame Hanska Balzac halála idején egyáltalában nem ismerte, nem is ismerhette Gigoux-t. Csak később, 1851-ben találkoztak. Balzacné megjelent a műteremben, képei annyira megtetszettek neki, hogy azonnal megkérte, fesse le. A festő szívesen vállalkozott erre. Később, az 1852-iki kiállításon ki is állította portréját. Csak ebben az időben keletkezik barátságuk, mely 1882-ig tartott, Balzacné haláláig.

A védőcikk írója, Prinét ezt írja:

— Gigoux-tól egyszer megkérdeztem, miért nem festette le sohasem Balzacot? Azért — válaszolta — mert nem ismertem személyesen. Balzac Passyban dolgozott, én pedig másutt. Csak egyszer láttam életemben messziről. Balzacné is csak azután ismertem meg, miután férje meghalt...

Gigoux és Balzacné nem is kötött házasságot, mert az asszony ragaszkodott férje nevéhez.

A hal. Egy philadelphiai szállóban a kopasz, öreg amerikai az alábbi igen rejtélyes történetet meséli el barátjának:

— Fiatalkoromban egy nagy newyorki cég alkalmazottja voltam. Ekkoriban beleszerettem egy lányba, hamarosan eljegyeztük egymást. Ugy terveztük, hogy két hónap múlva már egybe is kelünk. De ekkor cégem sürgősen

Birminghamba küldött, hogy ott valami fontos üzleti ügyet lebonyolítsak. Sietve érzékeny bucsut vettem jegyesemtől, mindketten megfogadtuk egymásnak, hogy gyakran fogunk irni. Ama bizonyos üzleti ügy miatt azonban hosszabban kellett ott maradnom, mint ahogy terveztem. Minkelette hajóra szálltam, hogy hazautazzak, egy gyönyörű, nagyon értékes gyémántgyűrűt vettem jegyesemnek nászajándékkul. Hajóm már a newyorki öbölbe ért, csak pár perc választott el attól a nagy örömtől, hogy viszontlássam kedvesem. Ekkor a partról csónakokon a fedélzetre hozták az aznapi újságokat. Én is vettem egy példányt. Alighogy kinyitom, döbbenet olvasom, hogy jegyesem férjhezment másvalakihez. Ez annyira földühített, hogy a gyémántgyűrűt fogtam s a tengerbe vettem. Pár nap múlva egy newyorki vendéglőben ebédeltem. Tengerihalát hozott a pincér. Enni kezdtem. Egyszerre valami kemény dolog ütődött a fogamhoz. Mit gondoltok, mi volt az?

— A gyémántgyűrű — kiáltották barátaim

Jacobus
kelmefesték
 gyapjú feldyapjú gyapjú
 selyem felselyem kelmek
 festevére
 Vezérképviselő Romániában
IS KÖFFLER & CO
 Bucaresti Gruz N°5

karban.

— Nem — mondta a philadelphiai halalos komolysággal. — Nem az volt. Egy halszálla volt...

Berthelot tábornok Poincarétól levelet hozott a királynak és Bratianu Jonelnek?

(Bucuresti-Bukarest, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük már, hogy a napokban Romániába érkezett Berthelot tábornok, aki a háboru alatt a romániai francia hadsereg főparancsnoka volt. A tábornoknak az országban birtokai vannak, amelyeket időnként meg szokott látogatni s így érkezése nem keltett nagyobb feltűnést. A „Lupta” ma azt a politikai körökből származó szenzációs hírt közli, hogy Berthelot tábornok romániai útjának ezuttal nem volt kizárólag magánjellege, mert két rendkívül fontos levelet hozott magával, amelyeket Poincaré küldött, még pedig Ófelségéhez, a királynak és Bratianu Jonel volt miniszterelnöknek.

A csőd alól feloldott „Lebeda” csődtömeggondnokát kötelezte a törvényszék a csődvagyon visszaszolgáltatására

(Cluj-Kolozsvár, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári „Lebeda” paplangár csődjének sokat hányatott ügye ma délelőtt ismét a kolozsvári törvényszék elé került. A „Lebeda” néhány évvel ezelőtt virágzó iparvállalkozás, a nyomozó gazdasági viszonyok kényszere alatt csödbe ment több mint egy évvel ezelőtt. Csődtömeggondnokul dr. Gheorghe Triff kolozsvári ügyvédet neveztek ki, aki mintegy 865.000 lej értékű árut és a cégnek 4 millió lejt kitevő készpénzvagyont át zárolta alá vette.

Időközben megindultak a tárgyalások a cég és hitelezői — bukaresti és kolozsvári vállalatok között — amelyek megegyezésre vezettek.

A megegyezés értelmében a csőd feloldását kérte a Lebeda, azonban Triff gondnok nem

volt hajlandó a csődtömeget a cég rendelkezésére bocsátani. Maguk a hitelezők kérték a kolozsvári törvényszéktől a csődeljárás megszüntetését, amelyet a törvényszék az elmúlt hónapban el is rendelt. A végzés alapján Triff dr. a csődzár alatt lévő árut vissza is adta, a 4 millió lejt kitevő pénzüsszeg visszaadását azonban megtagadta.

A hitelezők, akik nem tudtak ilyenformán sehogysem pénzükhöz jutni, valamint az érdekelt cég perrel támadták meg a csődtömeggondnokot és a kolozsvári törvényszék ma délelőtt megtartott tárgyalásán kötelezte Triff dr.-t a 4 millió lejnek 15 napon belül való visszafizetésére.

Az orosz kormány Lengyelországot teszi felelőssé Vojkov orosz nagykövet meggyilkolásáért

„A meggyilkolt vére Anglia fejére száll.” Moszkvába szállították Vojkov holttestét

Varsó, június 8. Vojkov lengyelországi orosz nagykövet meggyilkolása Moszkvában óriási megdöbbenést és elkeseredést váltott ki. Litvinov tegnap Patek moszkvai lengyel követnek jegyzéket nyújtott át, amelyben a szovjet tiltakozik Vojkov meggyilkolása miatt s Lengyelországot teszi felelőssé a merényletért.

Ugyanakkor a kommunista párt Vojkov meggyilkolása alkalmából kiáltványt adott ki, amelyben kijelenti, hogy a meggyilkolt nagykövet vére az angol kormány fejére száll.

Varsó, június 8. Ma délelőtt Vojkov holttestét elszállították Moszkvába. A lengyel kormány értesítette a szovjet-kormányt a nyomozásról és közölte, hogy a merénylet példásan megbüntetik.

A francia sajtó hangsúlyozza, hogy Lengyelországot semmi felelősség nem terheli a merényletért, mert a sajnálatos eset bármelyik országban is megtörténhetett volna. Remélhető, hogy Moszkva megelégszik a lengyel kormány őszinte sajnálatának és részvételének kifejezésével és nem komplikálja az esetet.

A Vojkov elleni merénylet egyébként a következőképen folyt le: Vojkov a szovjet-kormány volt londoni követét: Rosengoldot kísérte ki a pályaudvarra és a perronon sétált

vele, amikor a merénylő feléje futott és 6-szórálott. Vojkov súlyos sebesülése dacára revolvert rántott és a merénylőre lőtt, de nem talált.

A tettes neve Boris Covarda, a vilnai gimnázium 19 éves növendéke.

Varsó, június 8. Megbízható értesülések szerint Vojkov, a tegnap meggyilkolt varsói szovjet követ volt az, aki 1919-ben, mint a jekaterenburgi kormányzóság szovjet-végrehajtóbizottságának elnöke, aláírta a cári család kiirtására szóló parancsot. A kanadai kormány azért nem adta annak idején beleegyezését ahhoz, hogy Vojkovot nevezzék ki kanadai szovjet-követté.

Megérkeztek a legszébb tavaszi
**Hölgyeim kalap-
 ujdonságok**
 Cluj, Cal. Reg.
 Ferdinand 3 sz.
 (Wesselényi u.)
 Hátul az udvar
MOSKOVITS-salonba
 ban. Atalakítások legizlésebben olcsón készülnék

Hirdessen az Uj Keletben

Olcsóbban, mint bárhol

vásárolhat ez

„AU PRINTEMPS“

(volt MISSIR)

divatáruházában

Mátyás királyi CLUJ Központi szál-
 tér 28. szám. lodaépületében

mert az összes divatickeknel (selyem,
 szövet és mosó áruknál) újabb nagy ár-
 lszállítások. Naponta érkeznek ujdonságok.

1927 június 9

zöket mondotta:
 k előttünk, szük-
 maradjon, mint
 ellátni fog rá és
 rt lesz az orszá-
 g

Álynő

ans mérnök egy
 y forintnagyságu
 ámhosszat idézett
 nagy eredmény,
 hullámzások nem
 s, hogy a többi,
 ival nem jönnek

teren keresztül)

először próbák,
 ndiai gyarmatokra
 hogy legelőször
 k hangját hallot-
 ávolságból. Az az
 urrá lett, le sem
 számos városából
 ol értesítették a
 mi leadóállomás
 k ezer kilométer

bitásának ünnepe-
 tesen nem kеше-
 miniszter végezte.
 ak vezetőigazga-
 natok lakóihoz. A
 tetben méltó volt
 t a legelső, rövid-
 t a híres Mengel-
 y elejétől fogva
 telefon kísérlete-
 anyagilag a leg-
 otta a gyár szá-
 ost Hollandia és
 s a jelek szerint
 házi telefonunkon
 el kaphatjuk majd
 árosát.

Vilma királynő)

árakban is foly-
 de még nem ju-
 dhoveni Philips-
 — least, but not
 gnybe, hogy az
 és Ausztráliával
 rsze roppant res-

Mengelberg zene-
 át továbbította a
 tisztviselő érezte
 sus gyarmatokon
 ték érezni. Május
 y nő Eindhovenben
 t egy pár szót a
 k kormányzóival
 és foghatta el a
 hangzott tizen-
 . Itt Vilma ki-
 Pollák Rudolf

ilik az

RA

ház

inházban

etében.

filmek

ország

mozgóházban

k Cluj

Marinetti és az öregek

Marinetti, a futurizmus pápája ismét hallat magáról, ezúttal azonban egészen ötletes gondolattal kapcsolatban. Most olvasom, hogy az olasz hadügyminiszterhez beadvánnyal fordult, amelyben azt a javaslatot teszi, hogy ezentúl a katonai sorozás a hatvanéveseknél kezdődjék és az újoncok ne a fiatalságból, hanem az öregekből rekrutálódjanak. Ezáltal — mondja a javaslat — nemcsak a fiatalok járnának jól, hanem különösen a nők, de jól járnának végéreményben az öregek is, akiknek a téliesség és az ezzel járó diástelenség helyett a hősi halál nimbusza jutna és miután ugyanis meg kell halniuk, legalább dicsőségben halnának meg az olasz haza javára.

Marinetti, hogy úgy mondjuk: fején találta a szöveget és egy bennünk, fiatalokban régen lappangó érzésnek adott hangot. Valóban a jövő szavát szólaltatta meg, melynek, hogy jövővé lehessen, egyetlen garanciája e földön az az ifjúság, melynek eddig ritkán adatott meg az a lehetőség, hogy a világ dolgainak intézését kezébe vehesse, mert az öregek mindig találtak jogcímeket arra, hogy az ifjúságot a háborúk dicsőséges atmoszférájában a tulvilági élet gyönyörűségével kissé tulkorán ismertessék meg. Az öregség tudniillik bölcs és mint ilyen szerény is, éppen ezért megelégedett a föld közönséges és egyszerű örömeivel, míg a tulvilági üdvösséget szívesen engedte át az ifjabb nemzedéknek.

Ezért történt és történik még manapság is, hogy kormányon és egyetemi katedrán, tábornoki rangban és pártvezéri stallumban mindennél az öregek dominálnak, a szerelmi élet területén pedig erős versenytársává lettek a fiataloknak, akiket öreggá tette a fiatalságuk, mely harcok pergettüztében, polgárháborúkban zajlott le és manapság csak ritkán jut el az öregség megifjító, kényelmes és kockázattalan tavaszáig.

Marinetti javaslata tehát, ha az öregek szempontjából nevelésnek is tűnik fel, az ifjúság szempontjából nem az. Az ifjúság, végre is, hosszú évek kinlódásai után megérdemli, hogy az öregség privilégiumaiban részesedjék. És higgyék el az öregek: e privilégiumok elfogadása az ifjúság részéről nem kis áldozattal járna. Az ifjúság nem szívesen mond le arról a dicsőségről, hogy meghaljon a különböző izmusokért és a dicsőségnek, különösen a nők szemében vonzó és tetszetős előnyeiről lemondjon az öregek javára. Ha mégis megteszi, ezzel csak az öregeknek ad példát az áldozatkészre; akik tulajdonképpen mindig is irigyelték tőlünk azt a kivételességet, hogy ugyszólván egy csapásra szerezhették meg a hősi dicsőség és a tulvilági üdvösség glóriáját.

Marinetti azt akarja, hogy legyen vége ennek az igazságtalan helyzetnek és miután az öregek a polgári élet minden területén, különösen pedig a hatalomban és a szerelemben való részesedés körül eddig kimondottan az ifjúság szerepében tetszelegtek, most adassék meg számukra a bátorság és önfeláldozás nimbuszának elérése is, a hősiségben való kiélés lehetősége, mely tudvalegleg ifjabb hatással van az öregekre, mint Voronoff összes majom-mirigyei. Tessék csak elképzelni a szinte dantei képet, amint csukaszürkébe bujtatót, felvirágozott ifjú daliák helyett daliás öregek masíroznak a mehetszázadokban és utánuk végeláthatatlan sorokban ifjú leányzók, szépséges asszonyok menete halad, mely virággal szórja be utjaikat és kívánatra ingyen és bérmentve cuppantják a daliák arcára, ajkaira a hősöknek kijáró csókokat.

Ha erre gondolok, szinte a tiltakozás kedve fog el Marinetti javaslatával szemben. A fenti gyönyörűségekkel való elűttetésért valóban csekély kárpótlásnak látszik az élet olyan közönséges javaiban való részesedés lehetősége, mint amilyeneket egy vezérigazgatói állás betöltése egy ágyugyár élén nyújthat, vagy a népszövetségi tanács elnöksége, mely állást tudvalegleg azért kreálták, hogy betöltője kezdje meg a hősi kultusz üzemében beállott tulprodukciónak leépítését. Félő, hogy egy fiatal ember komolyan venné ezt a hivatást és megirigyelve az öregek gigászira növekvő dicsőségét, idő előtt meggátolná a dolgok természetes kifejlését: békét proponálna akkor, amikor erre még semmi szükség nem mutatkozik.

Bizony, nem olyan egyszerű a dolog, ahogyan azt Marinetti a maga futurista fantáziájával elkép-

zeli. Az ifjúság, amelynek a közmondás szerint is az a hivatása, hogy bolondságokat csináljon, nehezen mondana le ezen előjogáról az öregek javára. Mert a bolondság, ha alaposan meggondoljuk, alapjában véve különb valami a bölcseségnél. A bölcsesség tele van felelősségérzettel, a bolondság felelőtlen. Az öregek tehát, amikor az ifjúság ama előjogát gyakorolják, hogy hősi halált halnak a harcokban, ezt felelősségük teljes tudatában tennek és az Ur ítélőszéke előtt kisé zavarba jönnének, amikor az cselekedatük oka felől érdeklődnek. Az ifjúság nyugodtan halhat meg: az Ur ítélőszéke előtt felelőtlenül hivatkozhatnak a saját bolondságukra és az öregek akaratára.

És ezek az erkölcsi szempontok mégis csak fontosabbak a Marinetti-féle indokolásnál, mely szerint az öregek besorozására az ifjabb generáció aktivitásának megóvása, helyesebben eugenetikai, fajjavítási szempontból van szükség. Marinetti, a korszerűség apostola egészen korszerűtlenül gondolkodik, ha ezt az állítását komolyan veszi és ragaszkodik hozzá. Azt bizonyítja ezzel, hogy nem veszi észre az idők változását, a technikai lehetőségeket. A világháborúban és a világháború után napnál világosabban bizonyítást nyert, hogy az ifjúság fajjavítási munkáját egészen jól elvégzik és elvégezték az öregek és a nők lelkiülete egészen jól alkalmazkodott ennek a változásnak akceptálásához.

Rájöttek, hogy az ifjúság legtöbbször csak a bolondságát illetően ifjú, egyébként teljesen elöregedett és az öregek azok, akik az ifjúság erényeit a jövő számára megőrizték. És ha Balzac hajdan a harmincéves, napjaink írói pedig a negyvenéves asszonyt igazolták, bennem megvan az a hajlandóság, hogy a hatvanéves férfit igazoljam, úgy és olyan céllal, mint azt Balzac a harmincéves asszonyok érdekében cselekedte.

Magyarország lakosságának 24 százaléka kerül szociális biztosítás alá

Benyújtották az új betegség és baleset elleni biztosításról szóló javaslatot

(Budapest, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar képviselőház mai ülésén a falusi kislakásépítésről és a szabadalmi bíróság megszüntetéséről szóló törvényjavaslatok elfogadása után áttért a betegség és baleset ellen való biztosítási javaslat tárgyalására. A javaslat előadója részletesen ismertette a javaslatot, amely törvénnyel a lakosság 24 százaléka kerül a szociális biztosítás és gondoskodás keretébe.

A kormány politikai okok miatt nem vette fel javaslatába a mezőgazdasági munkásság biztosítását azzal az indoklással, hogy erről külön törvényjavaslat fog gondoskodni.

Vass népjóléti miniszter a javaslat tárgyalása előtt felszólalt és arra kérte a pártokat, hogy

Azon tény, hogy

Valódi Franck kávédarálóval a legjobb és legfinomabb babkávétől készült, amelyet senki sem másíthatja meg.

Finom ízéről a tisztasága nagy kiadósága pedig előnyös használatért szavazol De...
Valódi Franck keli laquen. Biztosítékul: az olgól ha a csomagolásán a kávédaráló védjeggyel van ellátva.

HEINRICH FRANCK SÖHNE S-AB-BUKURESTI-BRAÇOV

Megvallom: ezt az igazolást nem teszem önzetlenül. Meg akarom nyerni az öregek kegyeit, abban a reményben, hogy egykor majd befogadnak maguk közé, ha kivételesen — generációm szerencsésében — elérem a hatvanéves kort.

Erre pedig annál is inkább vágyakozom, mert szeretnék egyszer már én is fiatal lenni, erre pedig csak akkor lehet reményem, ha sikerül megöregednem.

Salamon László

Ön milliómos lehet

ha érti a dolgát. Tanuljon. Küldjön bélyegben 20 leit az Ex Libris ügynyelvű könyvismertető folyóirat egy próbaszámaért Lepageknak, Kvár.

18 millió leit nyerhet

már egyetlenegy sorsjeggyel az új

osztrák osztálysorsjátékon

A sorsjegyek eladásával és a nyeremények kifizetésével hivatalosan megbízott, mindenütt közsímsert bankház

FRITZ DÖRGE, WIEN

I/c. Kärtnerstrasse 43.

Ajánl sorsjegyeket: $\frac{1}{1}$ 800 lei, $\frac{1}{2}$ 400 lei, $\frac{1}{4}$ 200 lei.

A sorsjegyek fele okvetlenül nyer

A nyeremények készpénzben, minden levonás nélkül fizetnek ki. Megrendelések legkésőbb 1927. június 16-ig kéretnek, legegyszerűbben az összeg melléklésével ajánlva

London, június 8. Közlése szerint lében kínai katonai hadihajó erre magához Sanghajban tölte vele, hadi déseket fog a hajó lövetésé személyesen l

Róma, június 8. vezet végre Jacobs mai helyzet előnyökre r előadás utá Palesztina Pro Paleszt világ kimag Az ola

Berlin, június 8. aki benzinállás több motord Cottusban ké tása után teg tempelhofi re földreszállás a leszálló pil repülőterén a követség élér niszter a kor Scholtz berli bejelentette az amerikai mint azt is, külügyminisz

A német berlaint rész fény és gran párisi fogadt nek tisztelet látogatást te Chamberlain rikai nagykö Bécsbe és B retne elmer vette el test Fehér Morn Chamber érkezek me London meg tudakozódó nak az a h repülőgépe vakmerő n egyelőre n

Párisban Chamberlain kijelentette, el már olya nélkül üdvö nyét. A ha hogy mig a légi turára löerejt, el rekordok ne Chamber érthetővé t háboru idej pilótái közé kal tette után is pil

Csangcsolin és Csankajsek megkötötték a szövetséget

Rövidesen fegyverszünetet köt a két ellenfél

London, június 8. A tengernagy hivatal közlése szerint Hoangfu mellett, Sanghaj közelében kínai katonák tűz alá vették a Hawkins angol hadihajót. A sanghaji angol főparancsnok erre magához kérte a nankingi kormány Sanghajban tartózkodó külügyminiszterét s közölte vele, hogy különböző megtorló intézkedéseket fog foganatosítani, ha az angol hadihajó lövetéséért felelős tábarnok nem kér tőle személyesen bocsánatot a történetekért.

Az „Exchange Telegraph“ honkongi jelentése megerősíti azokat a híreket, hogy Csangcsolin és Csangkajsek között szövetség jött létre. A két tábornok rövidesen megkötötték a fegyverszünetet is. Csangcsolin kötelezte magát arra, hogy csapataival Mandzsuriába vonul vissza, amivel szemben Csangkajsek ígéretet tett arról, hogy nem támadja meg Mandzsuriát.

Mussolini szervezi meg az olaszországi Pro Palesztina Ligát

Victor Jacobsohn kihallgatáson az olasz miniszterelnöknél

Róma, június 8. Mussolini tegnap fogadta Viktor Jacobsohnt, a cionista világszervezet végrehajtóbizottságának delegátusát.

Jacobsohn két óra hosszat tartó audiencián ismertette a palesztinai ujjáépítési helyzetét és a munka várható perspektíváit. A delegátus különösen azokra az előnyökre mutatott rá, amik gazdasági téren adódhatnak Itália javára. Mussolini az előadás után a kereskedelmi miniszterrel és szakemberekkel tárgyalta egy „Italia—Palesztina“ név alatt alapítandó egyesületről, amely a többi országokban működő Pro Palesztina Ligák mintájára, bele fogják vonni az olasz társadalmi élet és pénzügyvilág kimagasló egyéniségeit.

Az olasz Pro Palesztina Liga már a legközelebbi napokban megalakul.

Chamberlaint Berlin Lindberg párisi fogadtatásához hasonló ünneppel fogadta

Chamberlainné és Leviné elindultak Németországba

Berlin, június 8. Chamberlain amerikai pilóta, aki benzinállományának kifogyása miatt, majd később motordefektus következtében a németországi Cottusban kénytelen volt leszállni, gépének kijavítása után tegnap este megérkezett a Berlin melletti tempelhofi repülőtérre, ahol óriási tömeg várta a földreszállását. Az egész város fényárban uszott s a leszálló pilótát tömegek üdvözlésére kísérte. A repülőterem megjelent fogadására a teljes amerikai követség élén Schurmann nagykövet, Curtius miniszter a kormány nevében, Boss főpolgármester és Scholtz berlini polgármester. Az amerikai nagykövet bejelentette Chamberlainnak és Levinének, hogy az amerikai nagykövetség vendégei lesznek, valamint azt is, hogy Hindenburg elnök és Stresemann külügyminiszter is meghívta.

Berlin után Bécs és Budapest

A német főváros ünneplése, amelyben Chamberlaint részesítette, csöppet sem maradt hátrább fény és grandiózitás szempontjából, mint Lindberg párisi fogadtatása. Pénteken nagy lakomát rendeztek tiszteletükre, ma délelőtt pedig Chamberlain látogatást tesz Hindenburgnál és Marx kancellárnál. Chamberlain kijelentette, hogy amennyiben az amerikai nagykövet megengedi, utját tovább folytatja Bécsbe és Budapestre. Budapestre főleg azért szeretne elmenni, mert sógora, aki a háború után vette el testvérét Amerikában, budapesti ember és Fehér Mórnak hívják.

Chamberlainhoz az összes európai fővárosokból érkeznek meghívások, amelyek közül eddig Bécs és London meghívását fogadta el. Chamberlain a nála tudakozódó újságíróknak kijelentette, hogy a lapoknak az a híradása, hogy vissza Amerikába is repülőgépen teszi meg az utat, téves, mert ilyen vakmerő repülésnek gyakori megismétléséhez egyelőre nincs meg a kellő idegereje.

Painlevé elismerése

Párisban szintén nagy csodálattal fogadták Chamberlain rekordját. Painlevé hadügyminiszter kijelentette, hogy Franciaország a repülés terén ért el már olyan eredményeket, hogy minden irigység nélkül üdvözölhesse az amerikai pilóták teljesítményét. A hadügyminiszter azonban rámutatott arra, hogy míg az amerikai repülőgépek direkt hosszú légi turára készültek, addig a francia pilóták 500 löerejű, nehéz hadigéppel vállalkoztak hasonló nagy rekordok elérésére.

Chamberlain nagy rekordját egyébként az is érthetővé teszi, hogy a fiatal pilóta már a világháború idején az amerikai hadsereg legvakmerőbb pilótái közé tartozott, aki szédületes mutatványokkal tette ismertté nevét. Chamberlain a háború után is pilóta maradt s nemrégiben azzal vonta

magára a figyelmet, hogy egy fogház szűk udvarán szállott le, hogy egy megbízatásnak eleget tehesen.

25 ezer dollár a diadalmas gépért

Amerikában, különösen pedig Newyorkban, ahol óriási a lelkesedés és az érdeklődés Chamberlain rekordja iránt, a Columbia sikeres megérkezése után a diadalmas repülőgépet azonnal megvették Levinétől 25 ezer dollárért, aki rádió útján bejelentette, hogy szerinte a közeljövőben már egy motoros repülőgéppel is meg lehet tenni az utat Newyork és Róma között. Chamberlainné és Leviné egyébként elfogadták az amerikai német követ meghívását és az első Newyorkból kifutó luxus-hajóval Németországba indulnak.

Egy amerikai mérnök negyvenszemélyes repülőgépet tervez, amely rendszeresen fog közlekedni Páris és Newyork között

Newyorki jelentés szerint a „Corriera dela Sera“ amerikai munkatársa hosszabb beszélgetést folytatott Ballanca amerikai mérnökkel, ki kijelentette, hogy jelenleg kétfedelű repülőgépet tervez a newyork—párisi ut rendszeres lebonyolítására. A repülőgépben 40 utas számára lesz hely és a legmodornerbb komforttal, étteremmel és hálófülkékkel lesz felszerelve. A gépnek több motorja lesz, úgy, hogy ha leszállásra kényszerül, ebből ne támadjon veszély. Két uszótalpapattal is el lesz látva a gép, hogy napokig a víz színén maradhasson. Az utvonal Uj-Fundlandon keresztül az Azori szigetekig vinne el, ahol megpihenve, 36 óra alatt tenné meg az utat, óránként 200 kilométeres sebességgel. Egy utas jegye háromezer dollárba kerülne, amely később természetesen olcsóbb lesz.

Byrd Lindberg hazaérkezte után startol

Byrd tegnap kijelentette, hogy javában készül ő is az Óceán átrepülésére. Naponként átvizsgálja hárommotoros, egyfedelű Focker gépét, de csak Lindberg hazaérkezése után indul utnak. Ujára egy pilótát és egy szerelőt is magával visz.

Lindberg az eddigi magas kitüntetésekön kívül megkapta az amerikai nemzeti földrajzi intézet legmagasabb kitüntetését is, amit eddig csak néhányan kaptak meg.

Hindenburg üdvözlő beszéde

Hindenburg köztársasági elnök ma a német nemzet nevében üdvözölte Chamberlaint és Levinét. Beszédében hangsúlyozta, hogy a két pilóta tetté váltotta azt a nagyszerű tervet, mely Amerikában fogamzott meg s amelyhez az egész amerikai népnek szerencsét lehet kívánni. Nem sportszerű vakmerő vállalkozás volt ez, — mondotta Hindenburg — hanem nagyjelentőségű esemény a népek életében, mely új korszakot van hivatva megnyitni. Egyébként Chamberlaint a berlini amerikai nagykövetségi palota előtt diszükség fogadta, amely megérkezésekor fegyverbe állott, kürtök szólaltak meg s dob pergett, mely tisztesség csak uralkodóknak és fejedelmeknek jár ki.

Lindberg is gratulált!

Berlinbe már ma is szakadatlanul érkeztek az üdvözlő táviratok Chamberlainék címére és a két amerikai repülő még meg sem érkezett a német fővárosba, amikor már százezrekre ontották a postások az amerikai követségen a leveleket és táviratokat. Lindberg a Memphis amerikai hadihajó fedélzetéről szikratáviratban kívánt szerencsét Chamberlainnek, de nem maradt ki az üdvözlők sorából senki sem, aki tényező Németország, vagy Amerika politikai és társadalmi életében.

A külföldön tartózkodó amerikaiak lelkesedése

Pünkösdi hétfőjén délelőtt érkezett meg Chamberlain sikerének híre Bécsbe. Bizony késő este lett, amire köztudomású lett az esemény, mert az osztrák lapok nem adtak különkiadást, sőt reklámszövegeik is csak jó későn jelezték egy-két szürke mondattal ezt a világeseményt.

A Bécsben és Bécs környékén tartózkodó amerikaiak egész nap a szerkesztőségeket zaklatták telefonérdeklődésükkel s a bécsi amerikai követséget. Leirhatatlan az a lelkesedés és öröm, amivel az amerikai sikert fogadták. Rohantak a távirat-hivatalokba s üdvözlősürgönyöket küldtek Chamberlainnek és — Coolidge köztársasági elnöknek. Badenben például egy előkelő szanatórium négy amerikai vendége ezenfelül még fejedelmi borralát osztott ki a szolgaszemélyzet közt. Az ő véleményük szerint majdnem minden külföldön tartózkodó amerikai küldött üdvözlősürgényt Chamberlainnek és a köztársasági elnöknek.

Lemezt, gramofont

csak Lepage-nál vásároljon. Kérjen azonnal jeg zéket Lepage zeneműosztályától, Cluj. Bármilye kotta azonnal.

Hölgyeim! Előrehaladt idény miatt minden elfogadható áron árusít az

Ideal kalapszalonn

a legújabb filz kalapok óriási választékban és átmeneti Cluj, Regele Ferd. 8.

Fényképészek, amatőrök

fényképészeti cikket legolcsóbban a Bernát papírosáruházaiban szerzik be. Cluj, (Kolozsvár) Főter 29. Kérjen árjegyzéket. A világhírű imperial lemezek gyári lerakata

Megjelent az amerikai Royal írógépnek

egy-váltós portabelje.

Kapható: Goldstein, Oradea. Standard, Cluj. Meteor, Timisoara írógépválatoknál

Mégis csak legjobb a késnétküli

„IDEAL”

borotváló por, mely az ország területén higienia

szempontból a legjobban elismert borotváló szer, az arcot nem marja,

kellemes hatást hagy utána. Ovakodjunk az ártalmas utáztatoktól. Csak az „IDEAL” felirású a valódi. Mindenütt kapható. Egyedüli készítője:

Reszling József

fodrász

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Finom borotváló szappan 10-es csomag 60 lejért kapható. Viszonteladókna árkezdvezmény

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök

5687. Szíván 9.
1927. június 9.

— **Hivatalos orvosi jelentés a király állapotáról.** Bukarestből jelentik: Az Udvar ma a következő hivatalos orvosi jelentést adta ki a király állapotáról: A helyi tünetek nem rosszabbodtak. Az általános állapot, amely a spanyolnátha következtében nagyon rossz volt, javult ugyan, de még nem teljesen kielégítő. Scrobiste, 1927 június 7. Hartmann, Regaut, Sluys, Djuvara, Gerota, Severcanu, Romalo, Mamulea professorok.

— **Londonban nagy az izgalom az albán-jugoszláv szakítás miatt.** Londonból jelentik: Az albán-jugoszláv diplomáciai szakítás nagy nyugtalanságot idéz elő és a nagyhatalmak energikus intervencióra készülnek. Berlin és London között ebben a kérdésben élénk eszmecsere folyik.

— **Visszahelyezték az Averescu-kormány által elbocsátott iskolai inspektorokat.** Bukarestből jelentik: Lupu dr., az új közoktatásügyi miniszter ma rendeletet bocsátott ki, amellyel mindazokat az iskolainspektorokat és revizorokat, akiket az Averescu-kormány elmozdíthatatlanságuk ellenére eltávolított állásukból, visszahelyezi.

— **Negyven munkás tünt el a moreni-i szondatüznél.** Bukarestből jelentik: A moreni-i szondatüzet, amely napok óta hatalmas lángokkal égett, tegnap délután sikerült eloltani. A tűz hat szondát teljesen elhamvasztott. A sebesültek száma, amelyről eddig különböző ellentmondó jelentéseket adtak ki, igen nagy és eddig negyven munkás hiányzik. Az első hírek szerint, a szondatüznél 17 munkás meghalt, ez azonban nem felel meg a valóságnak, mert csak súlyos égési sebeket szenvedtek és valamennyit a ploesti kórházba szállították. A kár nagyságát még nem sikerült megállapítani, minden valószínűség szerint azonban igen nagy.

Galgóczy magántanfolyam és jogiszeminárium

Budapest, VIII. Mária Terézia-tér 3. (Baross-utca). Előkészít középiskolai magánvizsgákra, érettségire, alapvizsgákra, szigorlatokra. —

Kitűnő jegyzetek.

— **Nem jött létre megegyezés Franciaország és a szovjet között.** Párisból jelentik: Illetékes körökben kijelentik, hogy semmi sem igazolja a német sajtónak azt a híret, miszerint Franciaország és Oroszország között megegyezés jött létre az adósságok kérdésében.

— **Eljegyzés.** Markovits Hermin Certeze (Avasujfalu) és Roth Max Newyork jegyeztek. (Mindkét külön értesítés helyett.)

— **A nagy parádé.** (Filmbemutató a Magyar Színházban). A nagy parádé egyike azoknak a korszakfilmeknek, amely a maga meztelen valóságában mutatja be a háború véres borzalmait. A „nagy parádé”, embermilliók felvonulása a Mors Imperator előtt, ami bámulatosan szép rendezésben van kihozva ebben a grandiózus filmalkotásban. Harctéri jelenetek megkapó hűséggel tükröződnek vissza a vásznon, a vad strumok izgalmait, a pergőtűz hatályszerét mind meglevenedik, mint véres fantomja egy embervértől párolgó kornak. Zsongító ellentétként szövődik át a filmen egy meghatározó, poetikusan szép szerelmi történet, amely végül derűs akkordba simítja el a harctéri jelenetek által felajzott idegeket. Szereplők és rendezés mind kifogástalanok.

— **Lepedatu visszautazott Bukarestbe.** Berlinből jelentik: Lepedatu volt pénzügyminiszter félbeszakította berlini tárgyalásait és Bukarestbe utazott, hogy az új kormánytól instrukciókat kapjon.

— **Még mindig pusztít a Misszisszipi.** New-Orleansból jelentik: A Misszisszipi áradása még mindig nem szűnt meg. Az áradat tovább pusztít és több helyen újra gátszakadás történt. A gátelek újra 20 ezer ember dolgozik, akiknek az a feladatuk, hogy a még el nem öntött vidékeket megóvják a végső pusztulástól.

* **Bikszád gyógyfürdő nyitva június hó 1-től.** Ivókura, meleg ásványvíz és szénasavas fürdők, hidegvíz-gyógyintézet és inhalatórium. Elsőrangú orvosi szaktekintélyek által javulva van a légzőszervek, gyomor- és bélhurutos megbetegedései ellen, nemkülönben hólyag-, vese- és epe-bajoknál, valamint a sárgaság, kerek gyomorfejkély ereiben. — Szobák még előjegyezhetők. — Állandó fürdőorvos. Mérsékelt áru diétás konyha. — Vasut, posta, telefon helyben. — Felvilágosítást készséggel nyújt a Fürdőigazgatóság, Baia-Bicsad (Bikszád gyógyfürdő) Jud. Satmar.

— **Megoperálták Hotineanu őrnagyot, a hadbírósg ügyészét.** Bukarestből jelentik: Hotineanu őrnagyot, az ismert hadbírósg királyi ügyészét ma éjjel vakbélgyulladásban megoperálták. Hotineanu őrnagy állapota, bár az operáció sikerült, súlyos aggodalomra ad okot.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte a marosvásárhelyi cionista mozgalom kiváló vezetőjét, dr. Erdélyi Emilt. Mint Marosludasról jelentik nekünk, édesanyja Goldstein Lajosné hosszabb betegség után szombaton meghalt. Az elhunyt matrona tisztetretremlő példája volt a zsidó jötevésnek és családiasságnak. Halálát dr. Erdélyi Emilen kívül gyászolják még fiai: Erdélyi Mór, a marosvásárhelyi Widder és Erdélyi cég főnöke, Goldstein Dezső malomtulajdonos és a széleskörű, köztiszteletben álló család.

— **Segítsünk a sorsüldözött asszonyon.** Egy szerencsétlen, magával tchettelen jobb napokat látott zsidó asszony fordul ezuton segítségért a jó emberekhez. Címe: Dávid Mózesné, Str. Horia (Csaba-utca) 26.

* **Ne kesse le a terminust!** Mert a június 16-ika után érkező megbízások csak azon esetben intézhetők el, ha az amugy is csekély sorsjegykészlet nem lesz teljesen eladva. T. olvasóink figyelmét felhívjuk a népszerű *Dörge Frigyes* bankházának Wien 1/C. Kärntnerstrasse 43. lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

— **Egy rabbi halálos balesete.** Berlinből jelentik: A német főváros legforgalmasabb helyén, a „Brandenburger Tor“ közelében az elmult pénteken este, amikor éppen istentiszteletről hazatért, egy autóbussz elgázolta dr. Bernhard Königsberger rabbit. A hatvanéves rabbit a mentők a lakására szállították, ahol koponyatörést szenvedett. A szerencsétlen rabbi tegnap este koponyatörés következtében meghalt. Königsberger rabbi az „Ahavat Salom“ egyesület lelkipásztora és több pedagógiai munka szerzője volt.

— **A „Korunk“ legújabb száma.** Szenzációsan érdekes és tartalmas a „Korunk“ című folyóirat júniusi száma. Azzá avatja elsősorban az Amerikában élő nagynevű magyar politikus: Jászi Oszkár dr. cikke a demokrácia kríziséről, melyben a demokrácia bukásának okait taglalja és a bolsevista-fascista irányzatok kialakulását magyarázza. *Diamant Izsó* cikkében komoly szakszerűséggel ír az ipari amerikanizmus kialakulásáról és jövőjéről. A szellemesség és korszerű gondolatok valóságos gyöngyszemei a Bernhard Shaw, Lady Rhonda, Chesterton vitájában foglaltak a dolgozó, illetőleg dologtalan nőről. *Gaal Gábor* Makkai Sándor Ady-könyvének megjelenése alkalmából taglalja mélyenszántón az Ady-kérdést, míg a „Kulturkrónika“ rovatban *Salamon László* „Erdélyi irodalom és korszakem“ címen a Helikon programjával szemben a világnézeti állásfoglalás jelentőségét hangsúlyozza az irodalomban. *Komlós Aladár* a háromfelé szakadt magyar irodalomról ír, *Székely Béla* új amerikai regényekről számol be, *Keresztury Sándor* Románia gazdasági mérlegével foglalkozik. Ezenfelül számos érdekes szemle-cikk foglalkozik a legaktuálisabb kérdésekkel. A mindig meglepetésszámba menő novellát „*Iván lelke*“ címen *Alexander Neverov*, a legfiatalabb orosz írónemzedék egyik legjelentősebb egyénisége írta.

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT és ÖDESEGÉT
FOKOZNI ÉS MEGŐRIZNI KIZÁRÓLAG A FELÜLMULHATATLAN

PERLE DE PARIS
JOCKEY CLUB

FLEUR D'ELITE
ETOILE DE FRANCE

LADY

EAU DE COLOGNE ÉS
HASZNÁLATA UTÁN LEHET

— **Hevesi Piroska növendékeinek hangversenye.** Június 11-én, szombaton este fél 9 órakor a kat. gimnázium dísztermében lesz a kiváló művész tanítványainak második hangversenye. Program Lepage-nál kapható.

SPORT

A III. ker. TVE Kolozsváron
Vasárnap a Haggibbor, hétfőn az Univeritatea lesz a budapesti csapat ellenfele

Vasárnap végre olyan együtttest láthat vendégül Kolozsvár, amely eddigi szereplésével valóban nemzetközi renométtel tudott biztosítani magának és amely játékerője és összetétele folytán egyike a magyar főváros legerősebb futbalcsapatának. A III. ker. TVE, amelynek sorait a felosztott budapesti zsidócsapat, a VAC játékosai is megerősítik, az utóbbi hetekben különösen bámulatos formajavulásról tett tanúságot. Legyőzte a Hungariát 2:0, az UTE-t 2:1 arányban, 5:5 arányban eldöntetlenül végzett a formája tetőpontján lévő Ferencváros ellen, legyőzte a bécsi Hakoht, (2:0), Wackert (3:1), eldöntetlenül végzett a Rapiddal (3:3), egyszóval tényleges erőt reprezentál.

A vendégcsapat vasárnap a Haggibborral, hétfőn pedig az Univeritateával méri össze erejét.

A Haggibbor turisztikai szakosztálya vasárnap és hétfőn kénapias kirándulást rendez Révra, a Zichy-barlanghoz. A résztvevők külön kosiban fogják az utat oda és vissza megtenni. Jelentkezni lehet Molnár Imre titkárnál (Ardealul Economic szerkesztősége).

Haggibbor II.—KAC II. 7:2 (2:0). A Haggibbor második garnitúrája a szövetségi díjban győztes KAC-t megsemmisítő fölényrel verte le. Márk, Edelstein, Róth II. és Noé góljaival.

Tennis-nadrág 500 L.

Vászon-öltönyök

Lüster-saccók

NEUMANN M. Cluj férfi- és
fiu-ruha áruháza,
Piata Unirii 14.

MORAVETZ
TIMISOARA: MINDEN ZENEMŰVET GYORIAN
OLCSÓN ÉS PONTOSAN SZÁLLIT!

K

A pe

A hábor

(Cluj-Kolozs sitójától.) Euró a „Holzmarkt“ dekes helyzetje goknak a pénzi termelő, vagy a faiparral kap az egyes ország zete a háborut felel meg ann faiparnak béke hoz szükséges jelentésekből is

Svédország termelés szemp államoknak, ug helyzet kielégilem március és a pénzbőség zeti Bank, a b ról négy százalé lalatok az elmt líó svéd korona mint négyzáza meg. Megjegyz ben legnagyobb pelnek, amelye állanak. Hason

Norvégiáb egységének nag jelentősebb gaz május havában aranyparitását értékelés nem portra dolgozó nagy veszteség korona magyar természetes kö fatermelése és másik két Skan ország faiparv

Angliában

Egyesült Kö
Jelzálogbank

Devizák

Zürich	....
Newyork	..
London	....
Páris	.....
Milano	....
Prága	.....
Budapest	..
Belgrád	....
Bukarest	..
Varsó	.....
Bécs	.....
Berlin	....

Száz lej ár

A legszer

Közgazdaság

A pénz és fapiac nemzetközi mérlege

A háboru utáni konszolidáció erős tempóban halad, de még mindig nem kielégítő. Romániában legrosszabb a faipar helyzete

(Cluj-Kolozsvár, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Európa egyik legnagyobb faipari lapja, a „Holzmarkt“ ma ideérkezett száma igen érdekes helyzetjelentést közöl azoknak az országoknak a pénzügyi helyzetéről, amelyek mint termelő, vagy értékesítő tényezők szerepelnek a faiparral kapcsolatban. A lap megjegyzi, hogy az egyes országok pénzügyi és gazdasági helyzete a háboru követő kilencedik évben sem felel meg annak a konszolidációnak, amely a faiparnak békebeli arányaira való kibontakozáshoz szükséges volna, amint az alábbi helyzetjelentésekből is kitűnik:

Svédországban, amely tudvaleg a fatermelés szempontjából egyike a legjelentősebb államoknak, úgy a gazdasági, mint a pénzügyi helyzet kielégítőnek mutatkozik. A külkereskedelem március havában jó eredménnyel zárult és a pénzbőségre jellemző, hogy a svéd Nemzeti Bank, a bankkamatot négy és fél százalékra négy százalékra szállította le. Az állami vállalatok az elmúlt év folyamán mintegy 85 millió svéd korona haszonnal zárultak, amely több, mint négyszázalékos tiszta jövedelemnek felel meg. Megjegyzendő, hogy ebben a jövedelemben legnagyobb részt az állami erdőségek szerepelnek, amelyek racionális kihasználások alatt állanak. Hasonló a helyzet Finnországban is.

Norvégiában átmenetileg az ország pénzügyének nagyarányú emelkedése idézett elő jelentősebb gazdasági krízist. A norvég korona május havában 60 százalékkal haladta meg aranyparitását és ezt az emelkedést a belföldi értékelés nem követte, ami különösen az exportra dolgozó ipari vállalatok körében okozott nagy veszteséget. A faipar ugyancsak a norvég korona nagyarányú emelkedését szenvedte, aminek természetes következménye lett, hogy az ország fatermelése és értékesítése nem tartott lépést a másik két Skandináv állam, Svédország és Finnország faiparával.

Angliában az 1927—28. évi állami költség-

vetés 833.4 millió font sterlinget irányzott elő az előző évi 824 millióval szemben. A múltévi költségvetés tudvaleg 12.8 millió font sterling deficittel zárult, amely összeg az idén előreláthatólag 36.5 millióra fog emelkedni. A deficit fedezésére a kormány különböző adókat vetett ki, így a gyufafogyasztásra is, amelytől nagy bevételeket várnak. Anglia külkereskedelmi mérlege a folyó év első negyedére 119 millió font sterling veszteséget mutat ki, vagyis annyival volt nagyobb a behozatal, mint a kivitelt. Ennek ellenére a faipar jól prosperált, ami főleg annak tudható be, hogy állami támogatással igen nagy arányokat öltött az építkezés.

Franciaországban a kormány erélyes rendszabályokat léptetett életbe a frank stabilizálása érdekében és nagy propagandát fejtett ki a frank iránti bizalom helyreállítása érdekében. A kormánynak ez a törekvése általában sikerültnek is mondható és ezáltal olyan gazdasági erők szabadultak fel, amelyek a frank labilis helyzete alatt nem érvényesülhettek. A fapiac helyzete itt is kielégítőnek mondható, különösen az utóbbi hetek folyamán történtek nagyarányú eladások a francia piacon.

Olaszországban a pénzügyi helyzetét, ugyancsak a gazdasági élet különböző rétegeit is a lírának állandó emelkedése befolyásolja, még pedig kedvezőtlenül. Ezenkívül az ország belpolitikai helyzete nehezíti meg az ipari és a kereskedelmi élet konszolidációját, amivel szoros összefügg a faiparnak és fatermelésnek rosszabbodása. Az utóbbi hetek folyamán történt eladások megközelítőleg sem kielégítőek és az egész üzleti élet rendkívül vontatottnak mondható.

Németországban a pénzügyi helyzet még mindig a berlini tőzsde „fekete napjának“ hatása alatt áll, melynek következménye nem annyira az értékek csökkenésében mutatkozik, hanem abban, hogy úgy az ipari, mint a kereskedelmi vállalatok spekulatív célokból nagy vásárlásokat

eszközöltek értékpapirokban, miáltal immobilkká lettek. Az általános gazdasági helyzet restabilizációja egyébként még mindig tart és nagy lépésekben halad a tökéletes konszolidáció felé. Ebben a törekvésben a faipar is részt vesz, amely az általános helyzet javulásával lépést tartva konszolidálódik.

Ausztriában a Nemzeti Bank közli, hogy a gazdasági élet normalizálódása sokkal lassabban halad előre, mint a pénzpiacé. Itt remélik azonban, hogy a közeljövőben javulás fog következni, amennyiben a francia franknak stabilizációja és a lengyel zlotynak diszparitása versenyképessé teszi az osztrák ipari terméket, amelyek különösen Németországban találnak jó piacra. Az osztrák vasutak bevételei is emelkedőben vannak, ugyancsak a külkereskedelmi mérleg sem mutat olyan veszteséget, amely megközelítené a tavalyit, amikor tudvaleg 90 millió schilling passzívummal zárult.

Jugoszláviában ugyancsak a Nemzeti Bank jelentése ismerteti a helyzetet. Ebből a jelentésből kitűnik, hogy a bankok és iparvállalatok helyzete az elmúlt év folyamán megközelítőleg sem volt kielégítő. A 14 milliárd bankjegyforgalomból majdnem 12 milliárd dinár nem likvid. A fatermelés igen nagy nehézséggel küzd Jugoszláviában, a puha feldolgozása sehogyan sem állott arányban a beszerzés árával, a keményfa pedig, különösen a szlavoniai tölgy nem volt exportképes, miután a külföldi piacon olcsóbb ajánlatokkal prosperáltak az egyes exportáló államok.

Romániában a helyzet változatlanul nehéz, különösen a faipar számára, amely a lejemelkedés hatása alatt áll. Érdekeltek körök állandó permanenciában vannak, hogy a kormány részéről vámkedvezményeket eszközöljenek ki az export számára, ez a kívánság azonban eddig még nem lett honorálva. A faipar természetesen még nem adta fel a reményt, hogy valamikor ismét elfoglalja a nemzetközi fapiacot azt a helyet, amelyet a nagy kiterjedésű erdőségek, valamint a termelés nívója megkövetel számára.

A többi, itt fel nem sorolt országokban, így Csehszlovákiában és Magyarországon a helyzet különösen a faipar szempontjából nem változott az utóbbi időben és ha teljesen kielégítőnek nem is mondható, de nem is állnak krízisek hatása alatt.

Megszakadtak a román-olasz kereskedelmi tárgyalások. Rómából jelentik: Cezár Popescu, az olasz kereskedelmi tárgyalásokat folytató román bizottság elnöke ma hivatalosan közölte az olasz delegátusok tagjaival, hogy a román-olasz kereskedelmi tárgyalásokat kénytelen megszakítani mindaddig, amíg új kormányától az erre vonatkozó utasításokat meg nem kapja. Cezar Popescu a kormány távirati utasítására rövidesen Bukarestbe érkezik, hogy a román-olasz kereskedelmi szerződés ügyében személyesen vegye át a kormány utasításait.

Anglia a nyolcórás munkanap ellen? Londonból jelentik: A kormányhoz közelálló körökből nyert értesülés szerint Anglia nem fogja elfogadni azt a washingtoni javaslatot, amely a nyolcórás munkanapnak nemzetközileg való bevezetésére irányul.

A kereskedelmi és iparkamarák szenátorválasztása. Mint ismeretes, a választási törvény huszadik szakasza az egyes központi rendeltetési kereskedelmi és iparkamarák részére is biztosít szenátori mandátumokat, még pedig egyet a kereskedelmi, egyet pedig az ipari szakosztály számára. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarának a kereskedelem részéről Komsa Jonel kolozsvári, az ipar részéről pedig Markus aradi bankigazgató volt a megválasztott szenátorja. Az új szenátorválasztásokkal kapcsolatban, amelyek július 12-ikén lesznek megtartva, a törvényszék elnöke ma átiratot intézett a kamara vezetőségéhez, hogy szenátorválasztó tagjainak névsorát záros határidőn belül terjessze be a törvényszékhez. Megjegyzendő, hogy a kamarai tanács tagok közül csak a választott és kinevezett tagok élhetnek a választás jogával, a jog szerinti tagok azonban nem.

Tőzsde

Élénk forgalom mellett az irányzat ma is szilárduló volt.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelentése		Valutapiac 1927 június 8 (Rador)								
Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New York	
		nyitás	zárlat							
Zürich	3350—3360	—	—	491	3240	11034	13668	649 ³ / ₈	1923 ¹ / ₂	—
New York	168—168 ¹ / ₂	51996	520	2553	168	57350	71065	3376 ¹ / ₂	—	—
London	820—822	252510	2525 ¹ / ₄	12402	817	2785 ¹ / ₂	3452	164	48565	—
Páris	660—670	2036	2036 ² / ₅	—	657	2247 ¹ / ₂	2784 ¹ / ₂	13242	39162	—
Milano	930—940	2865	2873 ³ / ₄	140	933	3170	3922	187 ¹ / ₈	550 ³ / ₄	—
Prága	500—502	1540	1540	—	497	1698 ¹ / ₂	210520	—	296 ¹ / ₄	—
Budapest	2950—2960	9065	9065	—	2930	—	12388	589 ³ / ₄	—	—
Belgrád	—	91350	913 ¹ / ₂	—	295	1008	1248	5942 ¹ / ₂	176	—
Bukarest	—	313 ¹ / ₂	314 ¹ / ₂	1545	—	343	424 ¹ / ₄	2030	—	—
Varsó	—	5810	5810	—	1850	6415	7938	37787	—	—
Bécs	2380—2390	731750	731750	—	2370	8072 ¹ / ₂	—	475	—	—
Berlin	40—4020	12320	12320	—	3990	18595	16835	800	—	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 314¹/₂, Páris 1545, Budapest —, Bécs 42425, Prága 2030.

Magyar Színház mozgó

A legszenzációsabb premier

A legszenzációsabb premier

A nagy parádé

A szezon legnagyobb slágere. Rendezte King Vidor.
Főszerepben: John Gilbert és Renée Adore

Hirdessen az Uj Keletben

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állás-keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk ha portóbélveggel mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Mérlegképes könyvelőt alkalmazunk. Cim a kiadóban.

Monostori-uton kiadó egy szoba 2 fiatalembernek. Cim a Kadima nyomdában Str. Baron L. Pop 10.

Olcson és jól, háznál vagy otthon ruha vagy kosztüm varrást oállalok. Cim: Czerjék Benjámín, Calea Victoriei 1.

Varrólányt keresek, aki angolt és franciát önállóan dolgozik. Calea Regele Ferdinand 48.

Belvárosban, főútcán egy kapualatti különbejárattal

szoba

irodának vagy lakásnak azonnal kiadó. Értekezni Cal. Victoriei 22. csemegeüzlet

Hunwald

Cluj, Str. Vlahnia (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszolda és tükrögyár. Táblaüveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök újrafoncsorozása. 1007

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel, Strada Ratiu (v. Kötő-u.) 3. Telefon 831.

Butor

legelőssban beszereshető, hitelképeseknek részlet kedvezmény.

Klein I.
C. Reg. Ferdinand 69

Legjobban tisztít férfi szalma- és panama-

kalapokat FEHÉR.

Str. Memorand. 21 (v. Unió-u.)

Kizárólag belvárosban, különbejárattal butorozott

szobát keres

lehetőleg fürdőszoba használatlazonnalra vagy 15-ére. „Szerkesztő” jelígre a kiadóba

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Cluj, Piata Unirii 7. szám. — **Fiókjai:** Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. **Saját tőkéi 77 millió lej.** — **Affiliált intézetei:** Tordaaranyos-Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Toradán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyadon. Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely. Aruraktárai a vasut mellett.

borotva
borotvaszappan
borotvafelő szij
borotvaecset
„UNICUM“ Kun, Cluj,

UNICUM

önborotváló készülék
önborotváló pengék
acélárúk
felülmulhatatlanok
Calea Victoriei 2. szám

Szováta fürdőn a mult évben megnyilt s kitünően bevált **אורי פאנציו uri panzio** a villa SPERANZA-ban lényeges átalakításokkal, ezidén már **junius havában megnyilik.**

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem. Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné**, főorvost, Diciosanmartin (Dicsőszentmárton)

10 válogatott könyv

Gyönyörű regények, szindarabok, értékes tanulmányok, Palesztina, Egyiptom részletes leírása az

Uj Kelet könyvsorozatában:

Az olcsó könyvesoportba tartoznak:

- Szabó Imre:** Zsidó Almanachja (1927)
Ignotus: Olvasásközben, tanulmányok
Dosztojevszkij: A főinquisitor, regény
Kassák Lajos: Misilló királysága, regény
Wilde Oszkár: Az emberi lélek a szocializmusban
Blicher Clausen: Heine Inga, regény
Tábori Róbert: A negyvenéves férfi, regény
Schopenhauer: A szerelem metafizikája
Zoltán Sándor: Örvény, dráma
Ben Ami: Palesztina—Egyiptom utmutató.

A szenzációs könyvsorozat a a — portóköltésen kívül — **százhusz lej.** Megrendelhető levelezőlap útján az Uj Kelet könyvosztályában (Cluj, Strada Baron L. Lop 10.) Kolozsvári olvasóink az Uj Kelet kiadóhivatalában vehetik meg a sorozatot, levél, vagy telefon-rendelésre házhoz küldjük.

KÉRJEN MINDENUTT
„PIERRE” BOROTVAPENGET
TISZTA SVÉDACÉLBÓL KÉSZÜLT
EZÜST ÖTVÖZESSEL

**LA LAME DE LUXE
PIERRE**

LEGJOBB * LEGOLCSÓBB
A VILÁGMÁRKÁK KÖZÖTT VEZET

Róth

cipésznél Szép-u. 2. sz. alatt készülnek a legujabb divatu cipő-különléges-ségek

Zsák és ponyva

eladás és kölcsönzés.

Kárposztos kellékek, zsinegek, kertiernyők, szalmazsákok
Boskovics József, Cluj
Str. Regina Maria 15. Telefon 910.

Fájós, beteg láboknak

PODOL

lábapoló s lábizzadás elleni krém valószínűs áldás

Hatása bámulatos, kezelése egyszerű. Az egyetlen lábapoló, mely mindenféle lábántalmat azonnal és tökéletesen megszüntet. Csodás hatását ezer köszönőlevél igazolja, mert nincs az a lábántalm, legyen az izzadással járó, vagy égető érzés, pörfödtség, láb dagadása, hogy az egy kura betartása után meg ne szűnjön. **Hatásának titka,** egyúttal óriási előnye **zsiros tartalma,** melynél fogva hatása állandó, nem igényel mindennapos kezelést. Kenje be csak egyszer lábát **Csanda-féle Podollal s lábizzadása azonnal megszünt,** lába visszanyeri rendes puhaságát, üde, friss lesz, járhat, dolgozhat, sportolhat vele, nem érzi, hogy cipő van a lábán, tyukszemképződésnek elejét veszi, megvédi a megtagyástól és a dagadástól. **Ne kísérletezzen különféle szerekekkel, a Podol minden lábántalmat biztosan megszüntet.** Egy doboz ára 35— lej, utasítás mellékelve. — Kapható minden gyógyszerárban, drogueriában. Készíti **Csanda Gyógyszerár, Oradea.** Postai szétküldés, 3 doboz rendelésnél bérmentve. — Utánzatoktól óvakodjunk

„Brennabor” gyermek kocsi

volt és marad
a legjobb.

Kizárólag kapható

Herkules Áruház
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 12.

Árjegyzék díjtalan. — Visszonteladók nagy árkedvezmény

Alapított 1874.

Reich B. Károly Fiai

Kötél- és kendergyárosok
Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.
Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.

Tilolt és gerebenezett kenderek
Gazdasági kötélárúk
Géphajtó kötelek
Malomhevederek
Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák stb.

Vála

E pillanatban rójuk, a politikai Stirbey herceg gondolata az volt replő pártvezérek között listában minden nagyobb folyón. A kormány párt, a nemzeti között a megegyés úgy látszik, pedig a pártok keresztülvinni, nyeres helyzetben olyan kormány más ellen küzdel

Stirbey herce óta többször szög pártok között a hoznia, kénytelen következményeit tóságáról lemondó mellett nyit herceg helyébe li

Ez a pillanat sasággal váltakoz helyzetek elé áll nyét. E pillanat tájékozatlanul áll les erővel megint a kisebbségek ve existenciális ér helyzetből, egyel tisztá képet alkot a pillanatokban ségük a kisebbs a július 7-iki vá számuknak megf

Nem lehet m nak, mint az, h sát. A Zsidó V kiküldöttei egyre szervezetek vezet latot a választási vezetőivel.

Mindaddig, m tási Blokk, ameli sít, határozatot erdélyi zsidóság koncentrálnunk. fel kell vegyék kossággal az érin sultsággal bíró z gosítsák arról a ideje annak, hog ségesen vonuljon

Erdély minde tási Blokk közp tésekből máris dély zsidóságban Választási Blokk hoz, hogy a mu minden zsidó vá seket és ma má parlamenti képv védelmezze a zsi érdekeit. Az edo megtanítottak b dóság parlament sem más politik képviselőkre, aki politikai párt p

A zsidóságná sége a parlamen nélkül emelnek ról minden oly zsidó érdekekért azt akarjuk, hog